
Het aanzicht van ons park.

De bruggen die bij de oplevering van het park zijn aangebracht, waren gemaakt van hout en dat gaat geen mensenleven mee. Daarom zijn de oude bruggen vervangen door stalen bruggen. Niet zo fraai, maar wel beter bestand tegen onze weersinvloeden. Bij het plaatsen van de nieuwe bruggen, waar grote kranen aan te pas kwamen, is er veel schade toegebracht aan de paden. Wij hebben daarover gesproken met de gemeente Zwijndrecht; zij hebben de beschadigingen bekeken en zijn overgegaan tot het provisorisch repareren met een soort band dat over de scheuren werd geplakt. Geen fraai gezicht, maar de scheuren waren gedicht.

Met de warme zomers van de laatste tijd vervormde het band. Het zakte in de scheuren; er ontstond een soort gleuf waarin zand en grond achter bleef, met als gevolg dat er onkruid groeide in deze gleuf.

Wederom hebben wij gesproken met de gemeente Zwijndrecht en aangedrongen op herstel van de paden. Omdat het een ingrijpende operatie was, heeft de gemeente het voortouw genomen en aangegeven dat wij gelijk meegenomen konden worden als er in de naastgelegen wijk zou worden geasfalteerd. Zo konden er kosten worden bespaard. De werkzaamheden zijn inmiddels opgedragen aan de aannemer en op dinsdag 10 september zijn ze gestart.

Op het moment dat ik dit schrijf, zijn er grote machines aan het werk die heel veel lawaai maken. Er zijn verkeersmaatregelen genomen: de paden werden afgesloten om te zorgen dat er geen ongelukken konden gebeuren. De bezoekers van het park keken vreemd op omdat er geen vrije doorgang was, maar we hebben geen negatieve reacties gekregen. “Eerst de boel op zijn kop en dan genieten van de mooie paden”, was wat we

hoorden. We verwachten dat het project wordt afgerond in week 38.

Met dank aan de gemeente Zwijndrecht die ons in alles heeft ondersteund.

Jan Beerentemfel

Liefhebbers en professionals

Ik houd van tuinieren. Daarom heb ik jaren in het Arboretum Munnikepark gewerkt en help ik soms nog mee bij het rozen snoeien en eenjarige planten. Ook ben ik al een aantal jaren lid van de tuinclub die de kruidentuin in het Munnikepark onderhoudt. Zowel in het park als bij de tuinclub heb ik veel geleerd. Gewoon, door te doen. Door ervaringen te delen met andere tuiniers. En door te kijken hoe professionals werken.

Gewoon doen.

In het park heb ik praktisch leren tuinieren. In het rosarium bijvoorbeeld, heb ik echt leren rozen snoeien. Die snoei begint in maart, als de rozen worden teruggesnoeid. Dat gebeurt rigouzeus. In het begin is dat eng. Inmiddels sta ik daar niet meer bij stil. De ‘richting’ van de snoei is ook belangrijk, nl. op een naar buitengericht oog. Op die plek groeit dan een nieuwe tak.

Tijdens de bloei begint het ‘deadheaden’ (wat is dat toch een heerlijke Engelse term).

Uitgebloeide bloemen worden weggeknipt, zodat de plant geen bottels maakt. Bottels zijn nl. de zaadbollen van de roos, waarmee hij zorgt voor nakomelingen. Zodra een plant daartoe de kans krijgt, stopt hij met bloeien.

De eerste keren werd ik door Lenie Mars aangesproken op mijn ‘zuinige’ werkwijze. Half uitgebloeide rozen liet ik namelijk staan. Bij trosroosjes knipte ik zorgvuldig alle uitgebloeide bloemen weg rond het enkele nog bloeiende roosje aan de tak. Vond ik zonde, die kleur weghalen. Maar bij de omvang van het snoeiwerk in het rosarium moet je vooral praktisch zijn. Alles in een keer verwijderen, dus terug snoeien tot het eerste volledige

(samengestelde) blad. Zo ga ik inmiddels ook te werk bij mijn eigen rozen (meestal dan, want je blijft een liefhebber).

Kijken naar professionals

De fijnste dag in het park vind ik het aanplanten van de eenjarigenborder.

Een ochtend hard werken waarvan je maanden plezier hebt, tot het begin van de winter toe zelfs. In het begin plantten de vrijwilligers de eenjarigen in groepen. (*zie voorzijde*)

Tegenwoordig gebeurt dat schijnbaar ad hoc in 'plukjes', naar een idee van Ron den Dikken - tuinontwerper en al sinds de oprichting bij het park betrokken. Vooral dit jaar is het resultaat spectaculair. Het lijkt wel een zee waarin kleuren en soorten elkaar consequent afwisselen. In eigen tuin probeer ik ook een consequente afwisseling van plantensoorten en kleuren toe te passen, niet alleen met de eenjarigenpotten, maar ook in mijn nieuwe stukje schaduw-border. Om daarin jammerlijk te mislukken. Zo belanden op de plek waar ik liriepe 'yellow banded' had bedacht, stekken en zaailingen van planten die ik ooit heb gekregen van vriendinnen, mijn ouders of gekocht op vakantie. Je blijft een liefhebber. Met enige kennis inmiddels, maar een liefhebber. Ieder zijn vak.

Marjan d'Hond

Roos Papa Meilland

'Rosa Madame A.M. Meilland'

Dit keer wil ik eens een roos beschrijven die een eerbetoon is aan een Franse familie van grote rozenkwekers: de familie Meilland.

Antoine Meilland (1844-1971), de papa waar deze roos naar is vernoemd, heeft de firma Meilland opgericht na de Eerste Wereldoorlog. Hij maakte naam met gezonde, goed doorbloeiende rozen en wist door te dringen in de Amerikaanse markt. In zijn tijd stond de vorm van de roos centraal. Men zocht bij de veredeling vooral naar grootbloemige, felgekleurde rozen, de theehybriden.

De zoon Francis Meilland ontwikkelde in 1935 een mooie, goed geurende en zeer grote roos die hij naar zijn moeder vernoemde, 'Madame A. Meilland'. Maar eind jaren dertig was voor een Franse kweker geen goede tijd om een nieuwe roos op de markt te brengen. In Duitsland en Italië kwam deze roos dan ook uit o.a. namen, respectievelijk 'Gloria' en 'Gioia'. In 1946 probeerde Francis het opnieuw, maar nu op de Amerikaanse markt, met de toepasselijke naam 'Peace', waarna deze roos een van de bekendste rozen is geworden.

Op dit moment wordt de firma Meilland geleid door de kleinzoon Alain.

'Rosa Papa Meilland'

Hij ontwikkelde 'Papa Meilland' als een eerbetoon aan zijn grootvader in 1965. De grote bloemen van 'Papa Meilland' hebben een donkere karmijnrode kleur en geuren sterk. Er staat steeds maar één bloem aan elke steel, wat deze roos heel geschikt maakt als snijbloem. U kunt 'Peace' ook in ons rosarium vinden evenals een andere roos van Meilland, de felrode trosroos 'La Sevillana'.

Wilma

Tuintaal

Wat iedere tuinier al wist...

Buiten zijn is goed voor de mens. Iedere tuinier wist dat al. Maar nu is het ook wetenschappelijk bewezen: van tenminste twee uur per week 'buitenspelen' word je blij. Twee uur per week is per dag een kwartier. Dat moet toch te doen zijn: de komende herfst en winter iedere dag vijftien minuten naar buiten. En heb je in eigen tuin niets meer te doen, voeg je dan bij de vrijwilligers die het hele jaar rond, iedere dinsdag- en zaterdagochtend in het Munnikepark aan het werk zijn. Sla je twee vliegen in een klap: je houdt de winterdepressie en de prozac buiten de deur en wint er een leuke groep tuin vrienden bij.

Marjan d'Hond

De waarde (macht) van getallen

In de wereld van natuurliefhebbers, ecologen en beleidsontwikkelaars zijn getallen heel belangrijk geworden. Nederland is een land waar de flora en fauna uitgebreid in kaart gebracht wordt, waar elk plantje en diertje wordt geteld.

Wat doen we met al die cijfers? Om te weten hoe de stand van zaken is in de natuur, moet je weten waarom je iets doet en wat welke maatregelen je eventueel gaat treffen.

Waarom deze introductie? Gewoon, ook wij zijn gek op getallen. Neem nu de Hooge Nesse waar wij als Flora en Faunawerkgroep erg actief zijn. We doen niet zomaar aan onderhoud, maar plegen onderhoud naar aanleiding van getallen. Welk dier of plant komt er voor en hoe moeten wij maaien, kappen enz.

Vlinders houden van bloemen en daarom maaien we jaarlijks diverse velden om ze dat mogelijk te maken. Sommige vogels broeden in riet en daarom houden wij rietvelden open, verwijderen de bomen eruit en maaien som-

mige gedeeltes riet om er "verjonging" te bewerkstelligen.

Op de Hooge Nesse telt Frank Regeer elk jaar de broedvogels (SOVON BMP). Die getallen gebruiken we om te kijken welke soorten er leven en wat de meest interessante vogels zijn om er aanpassingen voor te doen in het gebied. Als we niets zouden doen is de Hooge Nesse namelijk binnen een aantal jaren dicht gegroeid met een monotoon wilgenbos. Juist de variatie van dit gebied maakt het uniek. We verzamelen alle cijfers die er zijn. Dus als u privé verzamelde gegevens of waarnemingen in uw bezit heeft, zijn deze altijd welkom (ook historische gegevens).

Er is nog een reden voor het tellen en dat betreft geld. Zonder financiën is er geen onderhoud. Op de Hooge Nesse onderhouden we als werkgroep zo'n 72 ha groot gebied en dat doe je niet alleen met een hark en een schep. Daar zijn een tractor en machines voor aangeschaft, die onderhouden en zo nodig vervangen dienen te worden. Onze geldgevers willen dan ook graag resultaat zien en dat zijn de getallen van het tellen. Gelukkig hebben wij deze luxe en kunnen we veel doen. Maar we willen meer. Er zijn altijd uitdagingen om het beter te doen. Een probleem daarbij is de droogte van de laatste jaren. Afgelopen zomer is er wederom te weinig neerslag gevallen met als gevolg dat watergangen die vol stonden nu zijn drooggevallen. Sommige sloten staan nog het hele jaar door droog.

Het blijkt dat bij de provincie Zuid-Holland een subsidiemogelijkheid is om bepaalde fauna en flora soorten te bevorderen of te handhaven. Nu hebben wij water nodig. We hebben een subsidie aangevraagd om de stand van het slotwater te verhogen d.m.v. een dam. en nog wat andere materialen. Daarbij hebben wij bijvoorbeeld zonnepompen nodig om water in het gebied te pompen bij droogte. De provincie Zuid-Holland gebruikt zogenaamde iconsoorten als voorbeeld voor extra bescherming. En ja hoor, wat heb je voor de onderbouwing van deze soorten nodig? Getallen en overzichten van de flora en fauna.

Hoeveel icoonsoorten komen er in de Hooge Nesse voor? Gelukkig hebben we een aantal icoonsoorten op de Hooge Nesse, zeker vogels zoals de bruine kiekendief en vele andere rietvogels, zoogdieren zoals ree en bunzing en een flink aantal vlinders. En nu maar hopen dat deze getallen de aanvraag goed ondersteunen om een subsidie te krijgen ter verrijking van dit gebied.

Ron Stevens

Werkgroep Flora en Fauna Zwijndrechtse Waard

Niet bang voor modder

Ria van Dijl vertelt

“Ik heb iets met bomen, daar voel ik een soort verwantschap mee. Die stralen iets van levenslust uit en kunnen soms heel oud worden. Dat vind ik boeiend. Toen zich in 2008 de mogelijkheid voordeed om een cursus dendrologie te volgen, meldde ik me direct aan”, onthult Ria van Dijl. Het was Leny Mars die haar na een poosje meenam om in het park een nieuwe boom te planten. Dat bleek een boompje dat nauwelijks boven haar middel reikte, dat ze onder de goedkeurende blik van Leny in de grond plaatste. Nu noemt ze die, inmiddels hoog boven haar uitgegroeide, Anna Paulownaboom, ook wel Paulownia, voor zichzelf nog steeds “mijn boom”. “Ik ben als vrijwilligster in 2009 in het park begonnen, waar we altijd handen te kort komen.” Ria kan namelijk niet stil zitten, zegt ze. Zo werkte ze bijvoorbeeld in het ziekenhuis, deed moeder-mavo, trad in dienst bij Unimills, waar ze op het laatst op kantoor belandde. Het huidige vrijwilligerswerk bij het arboretum bevalt haar uitstekend. Bijna geheel in haar eentje draagt ze de zorg voor wat nu de paddenpoel genoemd wordt. Dat was oorspronkelijk een paddenpad, of zoals het ooit bedoeld was, een deel van het natuurleerpad. Helaas werd het fraai aangelegde pad, waar kinderen dichtbij de bewoonde wereld met de natuur in aanra-

king konden komen, slecht of in het geheel niet onderhouden. Daardoor konden kleefkruid, brandnetels en fluitenkruid ongestoord hun gang gaan en het natuurleerpad.

In eerste instantie ontfermde Frouke Escher zich over het pad, maar die zocht een maatje omdat ze de fatsoenering niet alleen aan kon. Het graven en spitten, tillen en sjouwen werd haar te zwaar. Dat maatje werd Ria van Dijl. Eerst dus als hulpje van Frouke, maar al spoedig geheel alleen. Voor het aller grofste werk kreeg ze wel assistentie, maar de grote machines die de zwaarste opruiming moesten doen, namen in hun ijver ook de plantjes en bloemen mee die Ria zo zorgvuldig had geplant. “Nu doe ik daarom vrijwel alles alleen, maar als iets echt te zwaar voor me is, vraag ik toch wel om hulp”, zegt Ria. “Het is heerlijk werk en ik ben niet bang om vuil te worden. Wat water en zeep helpen wel tegen een beetje modder”, relativeert ze de blubber waar ze soms in staat. “Hoewel ik het fijn vind om alleen te werken, ben ik echt geen kluzenaar hoor: bij de koffie ben ik dan ook altijd present”, verklaart Ria. Het enthousiasme waarmee ze vertelt, geeft aan dat ze zich bij het arboretum uitstekend naar haar zin heeft.

Fred

Op reis

Wij zijn deze zomer weer op stap geweest om nieuwe plekken te ontdekken. Eerst in Frankrijk, waar we merkten dat de kleine dorpjes langzamerhand leeglopen.

Vroeger was zo'n dorpje een rustpunt en stopte je op het dorpsplein of achter de kerk. Er was dan altijd wel een leuk restaurantje om een kopje koffie te drinken of om wat te eten. Dat wordt steeds minder. Als we het vragen aan een oude man die in de zon op een bankje zit, vertelt hij dat de jongeren naar de grote stad toe trekken waardoor het dorp vergrijsd. We moeten dus op zoek naar een andere gelegenheid om koffie te drinken. De laatste reis was naar Duitsland; ons plan was om onze caravan aan de Moezel te

parkeren want we hadden gehoord dat je daar zo mooi kan fietsen. En niets was minder waar. Langs de hele Moezel liggen aan beide zijden mooie fietspaden; je fietst er tussen de wijnstokken (die volhangen met witte druiven) en het water van de Moezel - een waar genoegen. Sprookjesachtige dorpjes liggen op de route en het mooiste plaatsje was Bernkastel met nog heel veel vakwerkhuisen. Het viel mij op dat de omgeving erg schoon was. Geen papier of blikjes langs de kant en ook geen graffiti op muren en gebouwen. Op de weg terug naar de camping viel mijn oog op een aantal bordjes waaraan een schepje was gehangen. Dit vonden we vreemd en we stopten om te lezen wat er op was geschreven. Vrij vertaald stond er het volgende:

Beste hondenbezitter

Werpt u a.u.b. de achtergelaten behoefte van uw geliefde hond met behulp van deze schep in de bosjes.

Wat een mooi initiatief dachten wij en bij nader onderzoek vonden we geen achtergelaten drollen; die waren waarschijnlijk allemaal netjes achter de rododendron gekieperd. Misschien is een dergelijk initiatief iets voor in ons park. We moeten alleen de tekst een

beetje aanpassen want al die uitwerpselen in de bosjes gooien is geen goed idee, dan zitten onze vrijwilligers straks onder de poep en dat willen we zeker niet.

Zo zie je maar weer we kunnen altijd van elkaar leren en de goede dingen kopiëren!

Jan Beerentemfel

Natuuractiviteiten in en om 't Weetpunt

29 augustus Natuurbingo

Op een van de laatste dagen van de zomervakantie mochten kinderen en hun ouders genieten van een 'natuurbingo'. Met een mandje in de hand gingen ze op zoek naar mooie vruchten in het Munnikepark. Er was al veel gevallen en dus genoeg te vinden: noten, kastanjes, elzenproppen en sierappeltjes. De kinderen en hun ouders genoten van het mooie bloeiende park. Binnen bij 't Weetpunt konden ze kijken of ze alle opdrachten hadden gevonden en daarna: BINGO. Voor iedereen een mooie prijs en een bekertje limonade.

*Het Scharrelkidsteam van 't Weetpunt
Nanda en Lidy*

7 september Sodalitas

Vriendenkring Sodalitas opende zaterdag 7 september hun jaar met een spannende middag bij 't Weetpunt. De jeugd van 15-20 jaar ging op zoek naar de code. Na een natte spannende tocht was het binnen gezellig met broodjes knakworst en een ijsje toe.

woensdagochtend 25 sept

Leerlingen van KC de Meander van groep 4 hebben samen de dieren van de Kiboehoeve ontdekt. Waar komt de melk vandaan?

Aai een geitje en nog veel meer vragen.

De leerlingen waren enthousiast en blij met hun uitstapje. Ze komen graag weer terug.

Het Weetpuntteam Lidy en Attie

De zonnebloem Ridderkerk

12 september was er een zonnige, gezellige middag in 't Weetpunt. Rolstoelbusjes reden af en aan om dertig deelnemers te brengen. Allemaal hebben ze hard gewerkt met wilgentakken; men had er veel plezier in. Iedereen ging trots en blij naar huis met een wilgenhart, versierd met bloemen.

Dank aan 't Weetpuntteam Attie, Nanda, Marco en Lidy

Gekraagde aardsterren in het Arboretum Munnike Park

Geplaatst op 5 oktober 2019 door Jacques Rozendaal op de website.

Ah, u dacht dat het Arboretum Munnike Park alleen voor bomen was? Mis! Bericht van Bruin Moes, schoolgids bij de werkgroep

NME: "Mogelijk weten jullie het al: Woensdag 2 okt. zag ik tijdens een les over "kriebelbeestjes" gekraagde aardsterren in het Munnikepark. Ze staan dichtbij 't Weetpunt. Loop bij het grote insectenhotel (vlak voor het bruggetje) linksaf richting de grenssloot. Bij T-splitsing linksaf en na enkele meters zie je links de aardsterren. Aan Iln laten zien hoe ze stuiven. 'k Zag ze voorheen wel in het Donckse bos; nu voor het eerst in het park".

Schoolgids Geno: "Vandaag heb ik een aantal foto's van de gekraagde aardster in het Arboretum gemaakt. Het is inderdaad een mooie paddenstoel".

Herfst

Nooit ben ik meer in mijn gedachten groot
steeds zeld'ner denk ik dat mijn werkelijk wezen
zich tonen zal en durven te genezen
van de steeds naderende dood.
Vandaag zag ik de hemel door het weemlend lover
verbleken tot een doodlijk zuivere helderheid.
Ik heb mezelf nog van geen ding bevrijd
en er is haast geen tijd meer voor mij over.
Er ruist een hoge ruime wind
door de recht opgerezen bomen
aan het zwarte water is een hert gekomen
en door het oevergras schijnt laag de zon.
Dit is het enig antwoord dat ik vind
dat mij bevrijden zou zo ik 't vertalen kon.

Maria Vasalis

Zet eens een boom op.

Dit kwartaal is mij gevraagd om een stukje te schrijven voor de " Boom van het kwartaal". De Thuja plicata. Nou..... ik heb totaal geen verstand van bomen, ik vind ze alleen maar mooi en soms indrukwekkend. En daar maak ik dan graag foto's

van. Naar aanleiding van zo'n foto kwam dus de vraag voor dit stukje. Met de opdracht: vertel jouw belevenis met die boom. Vandaar deze keer dus de titel: Zet eens een boom op.

Afgelopen jaren ben ik een paar maal in Amerika en Canada geweest en het cliché is waar. Alles is daar "Much bigger", zo ook de bomen. Iedereen kent natuurlijk de Sequoia's, die reusachtige en stokoude bomen. Waarvan de stam zo breed kan worden, dat er foto's zijn, waar een auto door een in de stam uitgehakte tunnel rijdt. (Wie verzint zoiets...) Maar er is nog een boom die zo oud en groot kan worden. Dat is de Western Red Cedar, ook wel genoemd Reuzenlevensboom.

En dat is dus de Thuja plicata. Uit de cipresenfamilie Cupressaceae. Nu begeef ik me op glad ijs, want de meningen zijn verdeeld over wat nu wel of niet onder de Thuja plicata valt. Ik kan alleen maar weergeven wat ik hoor, zie en lees. Er staat een kleintje in ons Arboretum. In Rotterdam, in Arboretum Trompenburg staat een ouder en dus groter exemplaar.

Maar op Vancouver Island kwam ik een boom tegen die zo ongeveer dwong tot stoppen en verwonderen. Volgens het bordje was het een Thuja plicata. En wat voor een! Een reusachtige boom met een enorm gat onder in de stam. Met zulke grote openingen dat je er rechtop doorheen kon lopen. En zoveel ruimte daar onder in die boom, dat je er probleemloos met 4 mensen rond een tafeltje zou kunnen zitten. Eigenlijk bestond het onderste gedeelte van de boom enkel uit bast en schors. Maar de

boom was springlevend! Het levende voorbeeld van sapstromen etc. Hij werd geschat op ruim 2000 jaar oud, dat is toch bijna niet voor te stellen? Die boom stond er al toen onze jaartelling nog moest beginnen. Daar word je wel even stil van.

Natuurlijk was het behoorlijk donker daar in die boom en toen ik me afvroeg tot hoever hij hol zou zijn als je omhoog keek, zag ik....niets. Maar ik had een camera bij me en die heeft de mogelijkheid tot flitsen. En dat betekent licht! Dus zo goed mogelijk in het midden gaan staan, recht omhoog richten en een foto maken. Het resultaat was verbijsterend mooi. Tot ongelofelijke hoogte bleek de boom hol. Zo te zien had de boom een flinke brand overleefd, of iemand heeft er ooit een vuurtje in gestookt. Misschien is het een zwam, de zwam waarvoor hij waarschijnlijk ook hol is geworden.

Hij was in ieder geval zwart van binnen met lange verticale strepen zichtbaar spinhout of kernhout. Voor ons een mooi plaatje, voor de boom denk ik wat minder leuk....Wie weet wat die boom allemaal heeft meegemaakt. Een boom die uitnodigt tot nadenken. Een boom met een geschiedenis. Een boom om te herinneren. Een Reuzenlevensboom.

En beste mensen, wie neemt de uitdaging aan om meer over deze geweldige boom te schrijven? Bijvoorbeeld een wetenschappelijk deel, maar ook het gebruik van de Thuja plicata als overbekende haagboom? Meer dan één persoon mag hoor, graag zelfs, dan kunnen we een boom opzetten over de "boom van het kwartaal". De redactie ziet uw inzending graag tegemoet.

Hanny Glastra van Loon

Terugblik op de “Duurzaamheidsmarkt” 2019 - WC Walburg.

Stichting Natuur & Landschap – Zwijndrechtse Waard, samen met de gemeente Zwijndrecht, organiseerde voor de achtste keer de Duurzaamheidsmarkt. In het hele land vonden die week activiteiten plaats om Duurzaamheid onder de aandacht van de mensen te brengen.

Ook in Zwijndrecht. Bij de voorbereidingen hoorden ook persberichten in de plaatselijke kranten en de gemeente had er in de week vooraf een hele pagina in Stadsnieuws aan gewijd.

In het winkelcentrum Walburg konden we bij de ingangen posters kwijt om de aandacht van het publiek te trekken.

Uiteindelijk waren er 22 deelnemers. Die werden tegen 10 uur toegesproken door de voorzitter van SN&L-ZW, de heer Wim Los en daarna door wethouder Jacqueline van Dongen. Behalve de praktische zaken kregen de deelnemers een hart onder de riem:

‘duurzaamheid gaat ons allemaal aan en er valt nog veel te wensen, ook in Zwijndrecht.’

Wim Los: “Dank voor de samenwerking vanuit het gemeentehuis: de afdelingen NME, Communicatie, Griffie Energie & Milieu en Ruimtelijke Ontwikkeling”. Dit gold eveneens voor de medewerking van WC Walburg, zowel het beheer als de winkeliers en Grand Bras als steunpunt voor ons natje en droogje. Bijna ten overvloede, want vanzelfsprekend de waardering voor de deelnemers. Ondanks tevredenheid had de voorzitter nog wel een paar wensen.

- Volgend jaar valt de Dag van de Duurzaamheid precies op een zaterdag: de 10de van de 10de 2020. Daar moeten we toch iets speciaals van maken. Noteer de datum alvast.
- Graag zien we meer politieke partijen. Duurzaamheid gaat ons allen aan.

- De woningbouwcorporaties kunnen wat de organisatoren betreft ook acte de présence geven.
- Het onderwijs is slecht vertegenwoordigd.
- De gewone man of vrouw, de afvalrapers, de wijkcoördinatoren - verdienen meer aandacht.

Hij besloot zijn korte speech met het aanhalen van twee krantenartikelen. Als 1ste de bijlage van Trouw omtrent de Dag van de Duurzaamheid: de Duurzame 100. Op nummer 1 Zwerfinator Dirk Groot. Een bijlage met tientallen ideeën om Duurzaamheid te bevorderen. Als 2de een artikel uit het AD met als titel: ‘Schrikken voor wethouder Van Dongen: Zwijndrecht is niet duurzaam’

“Mevrouw van Dongen, wethouder met Duurzaamheid in het takenpakket: laat u niet gek maken door het AD: Zwijndrecht kent veel mooie projecten en acties op het terrein van de duurzaamheid en wij zijn blij met uw support hierbij!”

Wethouder Jacqueline van Dongen: “Het is wel logisch dat Zwijndrecht minder goed scoort”. “Het OCD neemt immers een bont scala aan gegevens mee, waardoor het begrip duurzaamheid wel heel breed wordt. Zo worden ook het welzijn van inwoners en bedrijven meegenomen. „Duurzaamheid moet wel betaald worden”, zo verklaart Jan Schalk van het Onderzoekscentrum Drechtsteden die keuze.

Door die brede keuze weegt bijvoorbeeld ook het flinke aanbod aan oudere, goedkope, energie-slurpende huizen mee. De gemeente

kijkt met de woningstichtingen naar mogelijkheden tot vernieuwing, maar die zijn niet van de ene dag op de andere dag gerealiseerd. Waar het kan, onderneemt Zwijndrecht wel actie.

- Zo zijn we bezig met de aanleg van een bijenvriendelijk lint door de gemeente.
- Paradepaardje moet de nieuwe parkeerplaats van winkelcentrum Walburg worden.

Met hergebruik van bestrating, desnoods als waterdoorlatend funderingspuin, waterdoorlatende stenen, fietsparkeerplaatsen bij elke ingang en meer van dat soort zaken, denkt de gemeente een flinke slag te maken: „Maar ik heb geen idee hoe je dat straks in deze cijfers terugziet." De index, te vinden op gindex.nl, is wat haar betreft echter geen wedstrijd wie de groenste van het land is: „Het gaat er om dat je als gemeente snel kunt zien waar wat te verbeteren valt en in welke andere gemeente je daar ideeën voor op kunt doen."

De deelnemers in alfabetische volgorde. op onze website bevatten de namen een link naar hun organisatie.

- **Stichting Natuur & Landschap - Zwijndrechtse Waard**

De Zwijndrechtse Waard is een klein plekje op de landkaart, maar ook op dit kleine plekje zijn nog vele mooie stukjes groen te vinden. Meer bekend onder de naam 't Weetpunt....De Stichting is mede organisator van de Duurzaamheidsmarkt. Deze terugblik is terug te vinden op hun website.

- **Flora & Fauna Werkgroep / Werkgroep Natuur Onderhoud.**

De Werkgroep Flora & Fauna Zwijndrechtse Waard is in 2015 officieel van start gegaan. De werkgroep is opgericht om een overkoepeling te vormen voor diverse werkgroepen die zich bezig houden met o.a. natuurbescherming en natuuronderzoek. Coördinator voor de Werkgroep Flora & Fauna - Zwijndrechtse Waard is Ron Stevense. Momenteel bestaat deze Werkgroep Flora & Fauna - Zwijndrechtse Waard uit een viertal subwerkgroepen:

- Werkgroep Natuur Onderhoud - Zwijndrechtse Waard
- Werkgroep nestkasten - Zwijndrechtse Waard
- Vogelwerkgroep - Zwijndrechtse Waard
- Werkgroep excursies - Zwijndrechtse Waard

Heet van de Naald: Foodwalk excursies op de Hooge Nesse: over eetbare planten in de natuur!

Werkgroep Natuur & Milieu Educatie. Beter bekend als: Werkgroep Schoolgidsen van 't Weetpunt. De Schoolgidsen hebben in de voorbije schooljaren op jaarbasis meer dan 4000 leerlingen ontvangen in de natuur op meerdere locaties. Voor het lopende cursusjaar 2019 – 2020 zijn de voorbereidingen weer van start gegaan. Het programma is bijgewerkt en de scholen bezoeken in de maanden september en oktober, en later weer in het voorjaar maart, april, mei en juni weer de locaties ('t Weetpunt, Hooge Nesse, Natuureiland Sophiapolder, Jeugdspeelpark, Frelustal HIA en Molenwei HJD) voor lessen in en over de natuur.

Weizigt: Watertafel

Watereducatie Drechtsteden. In het programma Watereducatie Drechtsteden werken de waterpartners als sinds 2001 samen. De partners zijn: Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland, Evides Waterbedrijf, Gemeente Alblasterdam, Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, Gemeente Papendrecht, Gemeente Zwijndrecht en Duurzaamheidscentrum Weizigt.

Het programma wordt mede mogelijk gemaakt door drinkwaterbedrijf Oasen. Samenwerking met de Schoolgidsen ligt dus voor de hand. Stichting Hooge Nesse / Veerplaat - Sus ateliers (architecten autarkisch gebouw Hooge Nesse Veerplaat).

Bij de ontwikkeling van het gebied Hooge Nesse Veerplaat werkt gebiedseigenaar Natuur en Recreatieschap IJsselmonde nauw samen met de gemeente Zwijndrecht en de stichting Hooge Nesse/ Veerplaat. De gemeente stelt geld beschikbaar voor het ontwikkelen van nieuwe recreatieve activiteiten. De stichting Hooge Nesse vertegenwoordigt de bewoners van Zwijndrecht, staat o.a. voor de duurzame ontwikkeling van de Hooge Nesse en voor meer Bewegen in het Groen. De drie partijen hebben de handen ineen geslagen en subsidie ontvangen van de provincie Zuid-Holland. Successen zijn o.a. Beachveld, Beweegtuin, Discgolf parcours, Speelpolder en Boot Camp-route. Zeer actueel is de afbouw van een NME

gebouw. Meer hierover door te klikken op onderstaande afbeelding. (alleen digitaal uiteraard) U kunt een vertoond filmpje vinden op YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=Sd_M3jtC2ck

Vereniging Arboretum Munnike Park

Het openbaar Arboretum Munnike Park is in 1989 aangelegd op initiatief van leden van de Vereniging Arboretum Munnike Park die dit park sindsdien beheren. Het onderhoud aan gazons en waterpartijen wordt veelal door derden uitgevoerd. Veel werk wordt door de leden van de Vereniging gedaan, vrijwilligers, ± 40 mannen & vrouwen, een groep enthousiaste mensen, waarin weinig verloop is. Hierdoor is er jaarlijks financiële ruimte voor aanplant en onderhoud van de vele bomen en de bijzondere elementen in het Arboretum die u in onze informatiefolder beschreven ziet. Nieuwe leden en medewerkers zijn hartelijk en meer dan welkom!

Dit is een ingekorte versie van de terugblik, de uitgebreide versie is te vinden op de website van SN&L-ZW: www.natuur-zw.nl

Jacques Rozendaal

Grondsoort; kleigrond

bron: <https://www.levendetuinacademie.nl/>

De grondsoort is bepalend voor welk sortiment planten je gaat kiezen voor in je tuin. In dit eerste artikel over grondsoorten ga ik het hebben over kleigrond. (hierna volgen nog zandgrond en veengrond). Deze informatie is ook te vinden in mijn boek 'Plantwijzer' kleigrond bewerken.

Als het nou klei is en vooral de wat zwaardere rivier- of zeeklei, dan heb je vaak ook een probleem met het bewerken. Het kan goed zwaar zijn en bij regen is het een hele toer om een gat te graven: het sopt aan alle kanten. Het is dus vrij lastig om je beplanting aan te brengen maar ook later om onderhoud te plegen. Let er bij kleigrond goed op dat de afwatering in orde is. Heel wat planten hebben het opgegeven omdat ze te lang met de wortels in het water stonden, of door de zware klei gebrek aan zuurstof hadden. 's Zomers is het zo dat klei zo ontzettend hard kan worden dat je er nauwelijks nog in kan komen. Als er van die grote scheuren in de grond ontstaan is het net of je klei aan het bakken bent als de zon er op staat. Als je een keer sproeit dan komt het wel weer los, maar het is allemaal niet makkelijk.

Vruchtbaar

Een ander ding wat je hebt met klei is dat het vaak voedselrijk is. Ik heb het in het verleden weleens meegemaakt dat ik vol enthousiasme in een bepaalde tuin een plantje heb gebruikt dat volgens de normen 1.20 meter hoog zou moeten worden, en dat tot mijn verbazing diverse exemplaren uitgroeide tot zo'n 2 meter hoog. Op andere gronden deed datzelfde plantje precies wat hij moest doen, maar als je een stuk vruchtbare klei hebt dan wil alles nogal eens buiten proporties uitgroeien.

Onkruid

Wat ook lastig kan zijn op zware klei zijn vaak de hardnekkige wortelonkruiden.

Als je de pech hebt dat er riet in je tuin groeit, of het hardnekkige Kweek (gras), of Zevenblad dan wel Heermoes dat ook wel paardenstaart wordt genoemd, of Hegge-winde (pispotjes) dan groeit dit alle kanten op. Je moet ze wel degelijk in de gaten houden en het is lastig om ze te verwijderen, juist vanwege de zware grond.

Planten op kleigrond.

Gebruik op klei eigenlijk alleen kalkminnende beplanting. Een Rododendron zal het een paar jaar overleven maar hij zal nooit echt mooi worden. Of een Skimmia.... het zijn allemaal

van die dingen waar je heel veel aandacht aan moet besteden om het een beetje normaal te houden.

Natuurlijk zal een echte plantenliefhebber alles doen voor zijn planten en voor het sortiment dat hij wil. Je kan de grond op een aantal plekken prima aanpassen, maar wil je het jezelf wat makkelijker maken kies dan alleen beplanting die echt op de klei past.

10 planten voor kleigrond

1. *Aruncus dioicus* -Geitenbaard
2. *Astrantia major* -Zeeuws knoopje
3. *Carpinus betulus* 'Fastigiata' -Haagbeuk
4. *Cimicifuga simplex* - Zilverkaars
5. *Helenium* 'Moerheim Beauty' -Zonnekruid
6. *Hydrangea arb.* 'Grandiflora' -Hortensia
7. *Macleaya cordata* -Pluimpapaver
8. *Malus hupehensis* -Sierappel
9. *Ribes sanguineum* -Rode ribes
10. *Syringa vulgaris* -Sering

Geitenbaard

Zeeuws knoopje

Zilverkaars

Hortensia

Sering

Zonnekruid

Sponsoring blijft hard nodig

Een hartenkreet die vele malen in Wetenswaard is geuit en actueel blijft. We sluiten er dan ook nu weer mee af.

De lijst van sponsors ziet er als volgt uit:

Mevr. L. van der Woude

Jeroen, Nicola en Kristie Tiën

Rien van Linschoten

Pavlov (P.Høvig) en Steven,

Christiaan en Marjolein Høvig

Gooitske, Jelmer en Meerten Hamer

Anne Marie

Wieke, Sanne, Thomas en Inger van der Schoor

Roald, Neline, Maaïke, Anne, Derek,

Madelein, Lennart, Lotte, Emmeke,

Marit en Elbrich van der Ploeg

Huib Jongejan

Robin van Drimmelen, Jodie Cole en

Floor Kracht

Van Leeuwen Rietberg Stichting

Koos en Elly Buijse

Donaties vrienden van het Munnike Park: minimaal een bedrag ad.€ 25,00. t.n.v. penn. Ver. Arboretum Munnike Park te Zwijndrecht: rek.nr. NL54 RABO 0377 5214 34 Lidmaatschap vrijwilligers € 7,00 per jaar

Sponsoring en donaties: SN&LZW t.n.v. penn. Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard, rek.nr. NL39 RABO 0397 6036 14